

15 ŞUBAT 1996 PERŞEMBE

IŞILDAK VE YELPAZE

ATILLA BİRKIYE

Yaşar Kemal, Destansı Bir Serüven

Adam Yayınları yıllardır özenli kitap yayımlamayı sürdürüyor. Özellikle Türk edebiyatının önemli yapıtlarını yayımlıyor. **Nâzım Hikmet, Orhan Veli, Oktay Rifat, Melih Cevdet Anday** gibi ustaların ardından şimdi de **Yaşar Kemal**'in yapıtlarının toplu basımını yayımlamaya başladı.

Geçenlerde Adam Yayınları'ndan gelen kitap paketinin -kitap gönderen nadir yayınevlerinden biri- içinden Yaşar Kemal'in romanlarının yeni basımlarını bulmak, bir kitap almanın sevincinden daha da büyüktü.

İlk gelen romanlar arasında, *Teneke, Kuşlar da Gitti, Filler Sultanı* gibi kısa romanlarının yanı sıra "*Kimsecik Üçlemesi*"nin (*Yağmurcuk Kuşu, Kale Kapısı, Kanın Sesi*) yeni basımları yer alıyor.

Yaşar Kemal'in tüm romanları basılmış. Yayınevi, yeni yeni kitapçılara veriyor. Hikâyeleri içeren *Sarı Sıcak* ile birlikte tam yirmi üç kitap.

★★★

Kimsecik Üçlemesi, Yaşar Kemal'in son dönem başyapıtlarından. Çağımızda epopenin son temsilcilerinden biri olan Yaşar Kemal, Kimsecik'te bir tanıklığın, bir göçün, evrensel bir durumun destansı öyküsünü yazar.

Bu destansı üçleme, özcesi, evrensel bir durum olarak "*korku*"nun olanağanüstü betimlemesiyle bir *Kaf* dağına doğru düşsel- yolculuğa çıkan çocuk dünyasının resmedilişidir.

Bu üçlemede önceki yapıtlara "*açık*" göndermeler de vardır. Daha önce Yaşar Kemal'in romanlarında tanık olduğumuz birçok öğeyi burada bir "*metin-içi gönderme*" biçimiyle buluruz. Ne var ki Yaşar Kemal'in göndermesi, yapıya ilişkin bir gönderme değil, bir bakıma yeniden ele alışır.

Büyük bir insanlık serüvenini yazan Yaşar Kemal; Kimsecik'te bu serüvene tekrar dönüp baktığı için -ki bu yarı-düşsel bir çocuk atmosferinden verilir- bu göndermeler bir anlamda zorunluluk olur.

Ya da belki şöyle diyebiliriz, anımsananlar, yalnızca bir kez anımsanmaz...

Kimsecik üçlemesinin yaşamöyküsel bilgiler ve tanıklıklar içerdiği kesin. Bu böylece, bir kimlik sorgulamasını da gündeme getiriyor: Nereden gelip nereye gidiyoruz.

Ailesinin Van'dan kalkıp Adana'ya göç edişinin serüvenidir bir bakıma. Ama yaşamöyküsel bilgileri bir kenara bırakıp, yaşamın gerçekliğinden roman gerçekliğine geçelim.

Bir Kürt ailesinin, Van'dan kalkıp Adana'ya gelişi. Yoldaki serüvenler; yerleşene kadar olan serüvenler ve yerleştikten sonraki serüvenler. Küçük **Mustafa**'nın canından çok sevdiği babası **İsmail Ağa**'nın evlatlığı **Salman** tarafından öldürülüşü: bitmez tükenmez bir kan davası ile ardından gelen korku ve ölümler...

Kuşkusuz ki etrafı saran bu Şekspiryen kan korkusu, yalnızca Küçük Mustafa'yı değil; öykünün, destanın, olayın içindeki hemen herkesi sarar. Nitekim Kimsecik'in üçüncü kitabının adı da *Kanın Sesi*'dir.

Üstelik denilebilir ki korkunun yükseldiği noktalarda ölümün devreye girmesi söz konusudur. Korkudan dolayı bir başkasını öldürme...

★★★

Daha önce de değindiğimiz gibi Yaşar Kemal'in bir başka üçlemesi olan *Akçasazın Ağaları*'ndaki Derviş-Yusuf karakterleri arasındaki çatışkı ile; Kimsecik'teki İsmail Ağa-Salman karakterleri arasındaki çatışkıyı ilişkilendirmek olanaklı olduğu gibi: Derviş- Mustafa Ağa arasındaki kan davasındaki korku ile Salman-Küçük Mustafa arasındaki kan davasındaki korkuyu da tematik benzerlik olarak gösterebiliriz.

Roman gerçekliğinden yaşam gerçekliğine döndüğümüzde, Yaşar Kemal'in -yani yazarın- kendisi ile Derviş ve Küçük Mustafa kahramanları arasında bir ilişki kurabileceğimiz gibi Yaşar Kemal'in babası ve evlatlığı ile romandaki İsmail Ağa ve evlatlığı Salman arasında da bir ilişki kurabiliriz.

Kimsecik'in birinci kitabı *Yağmurcuk Kuşu*'nda betimlenen büyük göçte dağların arasındaki göle sevgilinin "*düşsel görüntüsüne*" bakmaya giden dayı tipi ile *Ağrı Dağı Efsanesi*'ndeki Ahmet'in, Köp Gölü'nün yanı başında, kendisini göle atan sevgilisi Gülbahar'ın "*düşsel görüntüsünü*" izlemesine ne demeli...

★★★

Yaşar Kemal, yirminci yüzyılın destanlarından birini yazan büyük bir yazar. Yeni okurların, yeni kuşakların, gençlerin -şimdilerde edebiyat ne kadar ilgilerini çekiyor bilemiyorum ama-, Yaşar Kemal'in bütün yapıtlarının özenli basımlarını istedikleri anda bulmaları güzel bir olanak.

Türkçenin, edebiyatın, sözün, imgenin, şiirin, masalın, efsanenin tutkulu âşığı Yaşar Kemal'in yapıtlarından biri, Sevgililer Günü'nde *birine* armağan olarak verilebilirdi, değil mi:

"O iyi insanlar o güzel atlara bindiler çekip gittiler."

Taha Toros Arşivi

* 0 0 1 5 1 9 6 8 5 0 0 6 *